

**MONITORIZAREA PROCESULUI ELECTORAL
LA ALEGERILE LOCALE GENERALE
DIN REPUBLICA MOLDOVA**

**RAPORT
NR. IV**

**OBSERVAREA ALEGERILOR ÎN ZIUA VOTĂRII
SITUAȚIA SPECIFICĂ DUPĂ ZIUA VOTĂRII**

1 – 10 iunie 2007

Proiectul este finanțat de către Fundația Eurasia,
cu resursele Agenției Suedeze pentru Cooperare și Dezvoltare Internațională (Sida/Asdi) și Agenției Statelor
Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Fondul Național pentru Democrație, SUA, Ambasada SUA în
Republica Moldova și Misiunea OSCE în Republica Moldova.

Opiniile exprimate în acest raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția finanțatorilor.

Publicarea acestui raport este posibilă datorită sprijinului financiar acordat de poporul american prin Agenția
Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate în acest document aparțin
autorilor și nu reflectă neapărat poziția USAID sau a guvernului american.

REZUMAT ȘI CONCLUZII

Referințe generale

Prezentul raport include un șir de constatări privind ziua dinaintea alegerilor, desfășurarea procesului electoral în ziua votării și referiri la perioada imediat următoare primului tur de scrutin din 3 iunie 2007.

Campania electorală s-a desfășurat, în linii mari, în spiritul legii, dar au fost semnalate multiple contestații și plângeri, acțiuni inadecvate din partea unor funcționari electorali, reprezentanți ai administrației publice și unor concurenți electorali sau simpatizanți ai acestora, care au condus la degradarea continuă a procesului de desfășurare a alegerilor în Republica Moldova și au afectat integritatea acestui proces.

Administrarea alegerilor

În activitatea sa, Comisia Electorală Centrală (CEC) a înregistrat tendințe pozitive și s-a manifestat prin deschidere și transparență. Totodată, s-ar dori ca pentru viitoarele alegeri CEC să-și dezvolte capacitățile de aplicare a competențelor privind luarea de decizii în baza contestațiilor primite.

Consiliile de nivelul II au administrat campania electorală în mod părtinitor, deseori necalificat, atât în organizarea secțiilor de votare și a votării propriu-zise, dar și în tergiversarea examinării contestațiilor. Observatorii au constatat faptul că în perioada de raportare a existat un amplu conflict de competențe între organele electorale de nivelul II și I, totodată, dublarea competențelor de jurisdicție între organele electorale și instanțele de judecată, care nu au reușit, în mare parte, să sancționeze persoanele vinovate de comiterea unor fraude sau să analizeze competent și în termeni utili contestațiile primite din partea concurenților electorali sau depuse de reprezentanții acestora.

Ziua alegerilor

Procesul de vot s-a desfășurat, în general, într-o atmosferă calmă, alegătorii nefiind împiedicați să-și exercite în mod liber și secret dreptul de vot. Ziua votării s-a manifestat prin documentarea de către observatori a unor situații inedite, improprii principiilor de alegeri libere și corecte. Astfel, în repetate rânduri, listele electorale nu au fost perfectate în mod corespunzător, conținând date eronate, ceea ce a condus la invitarea la votare a unor persoane de mult timp decedate, iar în alte cazuri alegătorii au votat de 2 ori.

De asemenea, observatorii au sesizat Grupul de monitorizare referitor la prezența incompletă a membrilor birourilor electorale în ziua votării; sigilarea incorectă a urnelor de vot; deschiderea cu întârziere a unor secții de votare; amplasarea și amenajarea neadecvată a secțiilor de votare; agitație electorală în ziua alegerilor; aflarea a mai multe persoane în cabina de vot secret; votarea în baza unor acte de identitate irelevante sau votarea fără prezentarea actului de identitate; influențarea și intimidarea alegătorilor; încercări de fraudare a alegerilor; atitudine ostilă față de observatorii naționali; numărarea cu întârziere a voturilor etc.

În acest context, nu s-a ținut evidența strictă a buletinelor de vot, astfel încât, în unele localități a fost posibilă scoaterea buletinelor de vot în afara secției de votare sau au fost eliberate mai multe buletine pentru un singur alegător. Doar în sectorul Ciocana din mun. Chișinău s-a constatat un surplus de 525 de buletine de vot.

Concurenții electorali

Condițiile de desfășurare a campaniei nu au fost echitabile pentru toți concurenții electorali, iar simpatizanții unor concurenți electorali au făcut agitație electorală în ziua dinaintea alegerilor, precum și în ziua alegerilor. Un număr considerabil de contestații au fost depuse îndeosebi din partea partidelor de opoziție (AMN, PL, PNL, PSL, PSDM, PPR, PPCD, PDM), la Consiliile electorale de circumscripție, în care se invocă un spectru larg de abateri de la legislația electorală. Examinarea întârziată sau formală a acestora nu a făcut posibilă corectarea campaniei electorale. În or. Ialoveni, comuna Stăuceni, în or. Cricova agitația electorală a continuat și în ziua alegerilor. Din cele 21 de partide politice antrenate în alegeri doar 17 formațiuni au prezentat la CEC rapoarte financiare privind fondurile colectate și cele cheltuite în campania electorală pentru alegerile locale generale. Totodată, există temerea că unii concurenți electorali ar fi cheltuit mai mult decât au raportat în realitate.

Rezultate ale I tur de scrutin

Favoritul turului I de scrutin a fost concurentul electoral Dorin Chirtoacă, candidat la funcția de Primar general al municipiului Chișinău din partea Partidului Liberal, care a devansat ceilalți concurenți electorali și, cu 24,33% sau 52.104 voturi, va concura în turul II al alegerilor alături de Veaceslav Iordan, reprezentant al PCRM, care a acumulat 27,72% sau 59.363 voturi. În opinia Grupului de monitorizare, votul alegătorilor pentru dl Dorin Chirtoacă a fost un vot personalizat și într-o măsură mai mică pentru Partidul Liberal (PL), condus de dl Mihai Ghimpu. Dovadă fiind faptul că PL a acumulat doar 11 mandate sau 18,31% în Consiliul municipal Chișinău (CMC), și 1,51% în Consiliile orașenești și satești și 1,43% la funcția eligibilă de primari. În cazul mun. Chișinău viitorul Primar general ales va avea nevoie de o largă coalizare cu reprezentanții altor concurenți electorali în CMC. De altfel, tendința de coalizare a partidelor necomuniste se manifestă în majoritatea Consiliilor raionale, orașenești, comunale și satești în perioada dintre turul I și II de scrutin.

O influență negativă asupra organizării și desfășurării alegerilor în Republica Moldova o au insuccese Moldovei pe plan internațional și, în primul rând, regional, sub aspect politic, economic, dar și a lipsei de perspective reale în soluționarea diferendului transnistrean. Lipsa unor succese viabile pe plan extern, conduce la neîncrederea electoratului privind realizările în interiorul țării și sporește numărul cetățenilor absenți la vot. Merită apreciat faptul că Comisia Electorală Centrală (CEC) a anunțat rezultatele preliminare a alegerilor de îndată ce i-au fost cunoscute, la fel și cu rezultatele finale ale alegerilor locale generale din 3 iunie și a fixat pentru 17 iunie 2007 data turului doi de scrutin al alegerilor pentru funcția de primar în unele localități. În 9 localități din cele 18 care intră în municipiul Chișinău primarii au fost aleși din primul tur: 3 independenți, 3 membri ai PCRM, 1 - AMN, 1 - PSL și 1 - PPCD. Dintre aceștia, au fost realeși și și-au păstrat astfel funcția 7 persoane. În celelalte 9 localități din municipiu concurează 18 candidați, dintre care: 8 independenți, 3 — PCRM, 2 - AMN și câte unul - din PSL, PDS, PNL și PPCD. Partidul Popular Creștin Democrat a depus la Consiliul electoral de circumscripție al municipiului Chișinău o sesizare prin care cere "recunoașterea publică a gradului înalt de fraudare a alegerilor în municipiul Chișinău, anularea rezultatelor alegerilor din 3 iunie 2007 și organizarea unor alegeri repetate". Frațiunea AMN în Parlament a difuzat o declarație "privind "susținerea activă a cooperării necomunistilor" în cadrul organelor administrației publice locale. Exponenții AMN declară că depun eforturi pentru a crea alianțe post-electorale necomuniste în toate consiliile locale, în care rezultatele votării permit acest lucru și fac apel către partidele de orientare democratică să contribuie la succesul coalizării.

Primarii au fost aleși din primul tur de scrutin în mai puțin de jumătate din localitățile Moldovei, iar turul doi se va desfășura în 467 din cele 898 de localități ale republicii. Într-un șir de localități alegerile au fost declarate nule și au fost anunțate alegeri repetate: s. Chioselia, r. Cantemir; s. Fundurii-Noi, r. Glodeni, s. Sadaclia, r. Basarabesca etc. pe motiv că buletinele cu care s-a votat nu întruneau condițiile stabilite de Codul electoral.

Descinderea în forță a milițienilor transnistreni

O situație deosebit de gravă s-a înregistrat la secția de votare nr. 15/5 din s. Corjova, raionul Dubăsari, la care, la 2 iunie curent, au descins în forță colaboratori ai organelor neconstituționale ale așa-numitei „rmn”, care au ocupat teritoriul Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” și au blocat votarea pe tot parcursul zilei de 3 iunie, au maltratată persoane din localitate, au reținut pe unii concurenți electorali și observatori internaționali. În definitiv, Comisia Electorală Centrală a fost nevoită să anunțe și pentru această localitate alegeri locale repetate.

Sigilarea incorectă a urnelor de vot

Au fost depistate multiple cazuri în care urnele de vot au fost sigilate netransparent (fără a demonstra tuturor membrilor biroului și observatorilor că urna este goală). Observatorii au semnalat sigilarea incorectă a urnelor la 8 secții de votare.

Deschiderea nereglementară a secțiilor de votare

Această acțiune devine una din tendințele negative în organizarea a procesului de votare în ziua alegerilor. Observatorii Coaliției 2007 au semnalat deschiderea întârziată a 25 de secții de votare (de exemplu, secția de votare nr. 2 din or. Căușeni a fost deschisă la ora 7:20). La secția de votare nr. 1/201, str. Alecu Russo, Chișinău, ștampila „Votat” a fost aplicată pe buletinele de vot în prealabil, iar secția a început să funcționeze la

ora 6 și 40 de min. S-a început votarea cu întârziere la Corlateni, Rîșcani, secția 27/19, la secția 27/3 din Alexandrești, Rîșcani, la Volovița, Soroca secția de votare a fost deschisă la ora 7 și 15 min.

Amplasarea și amenajarea neadecvată a secțiilor de votare

Unul din impedimentele cele mai grave care diminuează prezența alegătorilor la urne este amplasarea incorectă a secțiilor de votare, în locuri incomode care nu sunt accesibile pentru toți cetățenii. Consiliul electoral de circumscripție nr. 10 din s. Ignăței, a stabilit plasarea secției de votare în trei holuri a Liceului Teoretic din localitate, făcând imposibilă observarea votării, încălcând astfel art. 52 (9) Cod electoral. Observatorii au sesizat 27 de cazuri în care amplasarea secțiilor a lăsat de dorit. De asemenea, la secțiile nr. 30/1 și 30/1 din Strășeni; la secția nr. 6/28 din Larga, Briceni; la secția nr. 6/39 din Trebisăuți, Briceni; în localitatea Geamăna, r-nul Anenii Noi - nu era afișat indicatorul care să confirme localul secției de votare etc.

Agitație electorală în ziua alegerilor

În pofida prevederilor prohibitorii privind publicitatea electorală în ziua precedentă alegerilor și în ziua alegerilor, continuă a fi frecventă publicitatea electorală. Observatorii au semnalat postere electorale în preajma și în interiorul secțiilor de votare în 40 de secții de votare. Pe de altă parte, observatori din partea diferitor concurenți electorali purtau simboluri electorale sau asociate acestora.

La 2 iunie 2007, aproximativ la ora 12.00, un grup de persoane din or. Ialoveni mergeau pe la case și îndemneau alegătorii să voteze pentru PCRM.

O fost observat un grup de tineri din comuna Stăuceni, mun. Chișinău care lipeau contrar legii, afișe cu caracter denigrator utilizând antetul Procuraturii Generale a R. Moldova.

În ziua alegerilor, la secția de votare nr. 235 din or. Codru, municipiul Chișinău, la distanța de mai puțin de 100 m de secție mai erau lipite afișe electorale. Totodată, a fost înregistrat un caz de agitație electorală în favoarea Partidului Comuniștilor, iar la intervenția observatorilor, persoana a fost obligată să părăsească secția de votare. În secția 1/113 din incinta întreprinderi de stat „Calea Ferată a Moldovei” în ziua votării erau distribuite reviste promoționale ale acestei instituții, conținând materiale cu prim-ministrul Vasile Tarlev și directorul CFM, dl Miron Găgăuz. Alte cazuri de agitație electorală s-au semnalat și la secțiile de votare nr. 30, nr. 32 și nr. 12 din s. Merenii Noi, Puhaceni și Chetrosu din r-nul Anenii Noi; la secția de votare nr. 30/18 din s. Ghelăuza, Strășeni.

La câteva secții de votare din Chișinău observatorii Partidului Liberal aveau asupra lor *Ghidul aleșilor locali* cu simbolica partidului respectiv imprimată pe copertă.

În blocul 62/5 de pe str. G. Asachi, în noaptea de 2 spre 3 iunie au fost distribuite plicuri din partea lui Alexandru Corduneanu, PPCD, care conțineau materiale cu caracter publicitar electoral și invitații la vot.

La Cricova, candidații în funcția de consilier local au violat secretul votului, cerînd cetățenilor să arate pentru cine au votat. În plus, candidatul din partea PCRM, Ana Plămădeală, alături de alți candidați la funcția de consilier local, făceau agitație electorală în favoarea Partidului Comuniștilor în preajma ambelor secții de votare din oraș: nr. 1/239 și 1/249.

Cazuri de agitație electorală au fost semnalate la secția 24/58 din s. Petrești, r. Ungheni; la secția nr. 11/17 din Ciucur-Mingir, Cimislia; la secția nr. 20/40 din s. Lăpușna, r. Hîncești; la secția nr. 19/15 din s. Zimbrenii Vechi, r. Glodeni; la Bădragii Noi, r. Edineț (în jurul secției de votare); la secția de votare nr. 2 din or. Căușeni, satele Mana și Pănășești din r-nul Orhei; în Bădiceni, Soroca, în mai multe sate din raionul Fălești: Căbăiești, Călărași; în Risipeni, Sărata Nouă, Sărata-Veche, Valea Rusului, Bocani, Obreja Veche, Ilenuța, Obreja Nouă, Musteața, Pînzareno, Călinești, Ciolacu Vechi etc.

Mai multe persoane în cabina de vot secret

Un aspect specific al procesului electoral l-a constituit și intrarea a două sau mai multe persoane în cabina pentru vot secret, astfel încălcîndu-se art. 54 al CE. Alegerile din 3 iunie 2007 nu au fost o excepție - de regulă, soțul și soția intrau împreună în cabina pentru vot secret la majoritatea secțiilor de votare. De ex. la secțiile nr. 1, 2, 3 de la Edineț; la secțiile din satele Alexăndreni, Terebna, Tîrnova, Viișoara, Corpaci, Bădragii Vechi, Lopatnic, Bădragii Noi, Constantinovca; la Leușeni și Ciuciuleni, Hîncești; la Surchiceni, Chircăiești, r-nul Căușeni; la Abaclia, r-nul Basarabeasca; la Vărzărești, r-nul Nisporeni; în satele Chetrosu, Merenii Noi,

Bulboaca din r-nul Anenii Noi; în Voloave, Schineni din r-nul Soroca; în s. Risipeni, r-nul Fălești; în s. Sofia, r-nul Drochia; la secția nr. 30/18 din s. Ghelauza, Straseni; la secția nr. 6/3 din s. Bălăsinești, r-nul Briceni; la secția 6/1 din Corjeuți, r-nul Briceni; la secția nr. 6/39 din s. Trebisăuți, r-nul Briceni; la secțiile de votare nr. 45 și 12 din r-nul Orhei; la secția de votare nr. 29/10 din Soroca; la secția nr. 29/1.11 din s. Cureșnița Nouă, s. Volovița, s. Cureșnița, s. Visoca, în s. Volovița același raion etc.

Acte de identitate irelevante, votarea fără acte de identitate

În multe cazuri alegătorii au prezentat acte de identitate irelevante (lipsa vizei de domiciliu, termen expirat etc.), și respectiv nu au putut da voteze. Observatorii au sesizat asemenea cazuri în 429 secții de votare. În special în localitățile rurale mai persistă fenomenul votării fără prezentarea actului de identitate. În majoritatea cazurilor bătrânii din sate, fie din motivul că nu au fost informați sau din alte motive subiective, nu iau cu sine actele de identitate atunci când merg să voteze. Observatorii au semnalat 63 de secții de votare în care membrii birourilor electorale au tolerat acest fenomen. La Lopatnic, Edineț și Krasnoarmeiskoe, Hîncești s-a votat și la prezentarea permisului de șofer; la Ungheni s-a votat în baza pașaportului de străinătate, la fel și la Vărzărești, Nisporeni, la Hănăsenii Noi, Leova etc. La secția nr. 10 din Chișinău o persoană a încercat să voteze fără fișa de însoțire a buletinului de identitate. Observatorul din partea Partidului Comuniștilor a spus că-l cunoaște pe alegător și i s-a permis să voteze. La secția nr. 35/34 Cornești, Ungheni au votat fără acte de identitate relevante un număr impunător de alegători, iar la Avdarma membrii biroului electoral al secției de votare au semnat chiar un proces-verbal prin care au permis acest lucru. La secția de votare nr. 30 din s. Merenii Noi, r-nul Anenii Noi, nu li s-a permis să voteze la 12 cetățeni, pe motiv că nu aveau actele în regulă. La Chetrosu, r-nul Anenii Noi, secția de votare nr. 13, un alegător a votat fără a prezenta actul de identitate. Tot aici, la doi cetățeni nu li s-a permis să voteze, deoarece aveau acte de identitate cu termenul expirat. La Voloave, Soroca, o persoană a votat cu buletinul de identitate al altei persoane etc.

Influențarea și intimidarea alegătorilor

În localitatea Sănătăuca, Florești, CEC nr. 18/31, primarul degrevat dl Iu. Grădinaru, transporta cu mașina de serviciu mai mulți cetățeni la Direcția de evidență a populației pentru a-și perfectă Forma-9, iar membrii biroului electoral al secției de votare le indica pentru cine trebuie să voteze, astfel încălcând art. 53-54 al CE. Cazuri similare s-au înregistrat la Petrești, Ungheni, secția 24/58; la Zimbrenii Noi, Glodeni, secția 19/14. Alte cazuri similare au fost înregistrate la Bulboaca, Anenii Noi; Voloave, Soroca; Risipeni, Fălești; Bucovăț, Strășeni; Cojușna, Straseni la secțiile de votare nr. 30/15 și 30/14; la Ghelauza, Straseni, secția 30/18; la secția 6/13 din Caracușenii Vechi, Briceni; la Beleavineț, Briceni; la Trebisăuți, Briceni, secția 6/39; la Vîșcăuți, Orhei, în s. Risipeni, s. Chetriș, s. Ilenița, s. Catranic, s. Izvoare, s. Răuțel, s. Măgureanca din r-nul Fălești etc.

Încercări de fraudare a alegerilor

Un membru al biroului electoral al secției de votare nr. 14-3 Drochia, dna E. Pricop, a încercat să introducă în urna de vot două seturi de buletine de vot, în total 6 buletine de vot. Tertipuri similare s-au înregistrat la Pânășești, Orhei; la Călinești, Fălești etc.

Asigurarea votului secret

Secretul votului reprezintă un element cheie al unor alegeri libere și corecte. La 111 de secții de votare observatorii au menționat despre cabinetele de vot neadecvate pentru asigurarea unui vot secret, în plus, nu toți alegătorii erau informați referitor la procedurile de vot și nu împătureau buletinele de vot, neasigurând astfel secretul votului.

Liste electorale imperfecte. Votarea pe liste suplimentare

Actualizarea listelor electorale rămîne a fi o problemă pentru organizarea unui proces electoral transparent și echitabil. Contrar art. 39/40 a CE, listele electorale de bază nu au fost actualizate în mod corespunzător. În 35 % din secții, listele electorale nu au fost afișate în mod corespunzător, iar în 10% din secțiile de votare observatorii au semnalat cazuri în care cetățenilor nu li s-a permis să voteze din cauza listelor de votare imperfecte. Listele electorale de bază au fost în mare parte incomplete, conținînd frecvent și date eronate. Numărul alegătorilor introduși pe listele suplimentare s-a ridicat în anumite cazuri la cîteva sute, depășind cu 14 la sută numărul alegătorilor înscrși în listele de bază (în or. Orhei votarea pe liste suplimentare a depășit 14 la sută). Au fost constatate cazuri de prezență în listele electorale de bază a unor persoane decedate, s-au înregistrat cazuri în

care persoane necunoscute au votat și pentru cetățenii cu drept de vot care în ziua votării se aflau peste hotarele țării.

La secția de votare nr. 30/18 din CEC Strășeni, înainte de deschiderea secției de votare, observatorii nu au fost admiși la verificarea și numărarea buletinelor de vot primite la secția de votare; la Trebisăuți, Briceni, secția 6/39, buletinele se păstrau în primărie, care se afla peste drum, și se aduceau doar la necesitate; la Caracușeni, Briceni, secția 6/9, membrii comisiei au fost cu urna mobilă pe la bătrâni și invalizi fără a avea lista cererilor la domiciliu; la Rezina, secția nr. 1/1, a fost adusă o listă cu 60 de persoane, scrisă de aceeași mână și cu semnături evident false, care cereau să voteze la domiciliu - dintre acestea 15 persoane au venit și au votat la secție, neștiind că au fost incluse în respectiva listă.

Nu au fost reactualizate listele electorale la secția nr. 30/15 din Cojușna, Straseni; la secția nr. 6/16 din Trestieni, Briceni; la secția nr 6/134 din Caracușenii Vechi, Briceni etc, iar în s. Unțești, Ungheni urna mobilă a fost adusă în secție cu sigiliul deteriorat.

Înteruperea procesului de votare

În orașul Drochia, la secția nr. 14/3, votarea a fost întreruptă pentru un timp relativ scurt din cauza unui membru al biroului de votare, care, dorind să-și exercite dreptul la vot, a luat 6 buletine în loc de trei și a fost oprit de vicepreședintele biroului. După întocmirea unui proces-verbal, a fost suspendat temporar din funcție, peste câteva ore reluându-și activitatea. La secția de votare nr. 30/12, Strășeni, votarea a fost întreruptă pentru aproximativ 10 minute din cauza volumului mic și neîncăpător al urnei de vot, fiind adusă o urnă suplimentară; la Volovița, Soroca a fost întrerupt procesul de votare pentru a decide asupra unor persoane care să intre în cabina de vot secret cu persoanele în etate care nu puteau citi în grafie latină etc.

Buletine declarate nevalabile

În primul tur de scrutin au fost declarate nevalabile peste 55.000 de buletine de vot, dintre care 9000 doar în mun. Chișinău.

Posibilitatea exercitării votului multiplu sau a turismului electoral. Buletine de vot dispărute.

În ziua alegerilor, la secția de votare nr. 2 din Căușeni, un alegător s-a prezentat la secția de votare cu un buletin de vot pe care era aplicată ștampila „votat”. Dînsul a explicat că a primit buletinul de vot de la persoane necunoscute, care i-au solicitat să scoată de la secția de votare respectivă un buletin de vot curat contra sumei de 50 lei. Cazuri similare s-au înregistrat și la secțiile de votare nr. 3 și 4 din or. Căușeni.

La Consiliul electoral de circumscripție nr. 29/1 din or. Soroca s-a constatat că alegătorul Ostapov Alexandru a votat la secția de votare nr. 2 în raza căreia are viza de reședință, apoi a votat la secția de votare nr. 1, în raza căreia domiciliază. Consiliul electoral nr. 29/1/1 Soroca a fost obligat să examineze cererea alegătorului Ostapov Alexandru privind anularea buletinelor de vot cu mențiunea „votat pentru PCRM”.

La secția de votare nr. 14 din s. Ghiduleni, r. Rezina, a dispărut un set de buletine de vot, fapt documentat printr-un proces-verbal semnat de membrii biroului secției de votare.

A existat tendința de turism electoral și la secția nr. 14/43 din s. Șuri, Drochia; la secțiile de votare nr. 6/13 din Briceni și la secția de votare nr. 6/28 din Caracușenii Vechi, Briceni.

Influențarea și intimidarea alegătorilor de către autoritățile locale

O trăsătură caracteristică a scrutinului electoral din 2007 a fost implicarea autorităților locale în procesul electoral. Și la acest scrutin primarii s-au implicat în mod nepermis în procesul electoral. De exemplu, în s. Bădragii Vechi, Gordineștii Noi, Edineț; la Unțești și Măcărești, r-nul Ungheni; la Surchiceni, Căușeni; la Vînători, Nisporeni etc.

Atitudinea ostilă față de observatorii naționali

În aproximativ 5% din secțiile de votare la nivel național observatorii au întâmpinat probleme serioase privind înregistrare. Motivul invocat frecvent de președintele biroului electoral și lipsit de temei juridic a fost: „Observatorii nu s-au înregistrat la Consiliile electorale de circumscripție cu 5 zile pînă la data alegerilor” sau precum că „observatorii nu dispun de un document special care ar confirma acest fapt”. De menționat faptul că observatorii independenți sunt acreditați de CEC și au primit documentul de acreditare al observatorului, care, de altfel, nu era luat în considerație. Asemenea situații au avut loc în comuna Limbenii Noi și în satul Danu din raionul Glodeni, în raionul Șoldănești și în comuna Băcioi din municipiul Chișinău. Unii membri ai birourilor electorale nu înțeleg statutul observatorilor

naționali, cum ar fi în comuna Cajba, Glodeni și au împiedicat activitatea observatorilor. La Rezina, președintele biroului secției de votare i-a sustras acreditarea observatorului LADOM, spunându-i că e mai bine s-o păstreze chiar el. La secția de votare nr. 1/38, str. Teilor 7, președintele biroului electoral a interzis observatorilor naționali să se miște de pe scaun, interdicția fiind ridicată pentru câteva minute când în secție s-au aflat observatorii străini. Cazuri de intimidare a observatorilor au mai fost înregistrate în satul Ghidighici, mun. Chișinău, satul Goianul Nou din com. Stăuceni; La Tigheci, r-nul Leova, observatorului LADOM nu i s-a permis să asiste la numărarea buletinelor de vot albe. Ulterior, acesta a fost obligat să părăsească secția de votare pentru că a încercat să fotografieze o persoană ce recomanda unui grup de 5 cetățeni pentru cine să voteze. Biroul electoral a motivat că fotografierea nu a fost coordonată cu președintele secției de votare, conform Codului electoral.

ALTELE:

Consiliul electoral de circumscripție Căușeni, pe parcursul zilei de luni, și-a suspendat activitatea de colectare a proceselor-verbale și a buletinelor de vot de la Consiliile electorale de circumscripție de nivel I pe motiv că membrii Consiliului erau obosiți.

La Ignăței, r. Rezina, a participat la scrutin un concurent electoral care are antecedente penale nestinse.

Contrar legii, reprezentanți ai administrației publice locale, în special primari din localitățile rurale, s-au aflat pe parcursul desfășurării scrutinului în incinta secțiilor de votare, fiind înregistrate și câteva cazuri de desfășurare a agitației electorale de către aceștia. Mai mult ca atât, unii concurenți electorali aveau ecusoane de observator, eliberate de Consiliile electorale de circumscripție (s. Zgurița, r. Drochia).

În s. Măcărești, Ungheni, la secția de votare nr. 35/44 la 10 persoane în etate li s-a permis să voteze cu pasaport sovietic doar după sosirea la fața locului a observatorilor OSCE; la Fundurii Noi, Glodeni, secția 19/10: buletinele la funcția de primar erau tiparite incorect, fiind confundate denumirile partidelor; la Iabloana, Glodeni, la secția nr. 19/27, în apropierea secției de votare se comercializau bauturi alcoolice, iar reprezentanți ai PCRМ, dispunând de transport auto, aduceau cetățeni la votare.

S-a încercat de a scoate buletine de vot în afara secției de votare la secția nr. 4 din Edineț, iar în s. Bădragii Noi, Edineț, în timpul numărării voturilor mulți dintre membrii comisiei părăseau încăperea, tot aici s-au depistat voturi în plus la numărarea voturilor pentru consilierii locali, iar pentru primari lipsea un vot; la Sofia, Hîncești, un cetățean a fost îmbrîncit de către un observator din partea PCRМ, care era concomitent și candidat în lista consilierilor - a fost depusă o contestație; la secția de votare nr. 16 din Ungheni—a umblat cu urna mobilă și fostul primar, care candidează pe listele PCRМ.

La secția de votare nr. 29/6 din Soroca în cabina de vot a fost găsit un buletin, s-a înregistrat un caz de eliberare a 4 buletine de vot uneia și aceleiași persoane.

Numărătoarea în paralel a buletinelor de vot (NPV)

Scopul NPV este de a oferi populației și concurenților electorali o sursă de informație independentă și credibilă privind rezultatele alegerilor. 1903 observatori acreditați. 1801 secții de votare acoperite din Republica Moldova, inclusiv municipiile menționate, 31 coordonatori raionali și 5 coordonatori regionali instruiți și angajați în proiect. Rezultatele prezentate sunt reprezentative pentru municipiile Chișinău, Bălți, Orhei, Cahul, Comrat. Rezultatele câpătate prin procedura de Numărătoare Paralelă a Voturilor, practic, au coincis mai apoi cu rezultatele prezentate public de Comisia Electorală Centrală. (Anexa 1)

Concluzii și recomandări

Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte – Coaliția 2007 – a făcut un *Apel* către cetățenii cu drept de vot din Republica Moldova să participe la votare în ziua de 3 iunie ca să-și aleagă primarii și consilierii în consiliile raionale, orașenești și sătești. Coaliția 2007 a îndemnat alegătorii să se informeze corect, complex, din diverse surse în ce privește concurenții electorali și programele acestora, pentru a-și exercita conștient dreptul de vot. Totodată, Coaliția 2007, imediat după ziua votării în I tur de scrutin, a calificat alegerile ca fiind nelibere și incorecte, utilizând drept criterii de evaluare standardele OSCE, Codul bunelor practici în materie electorală, adoptat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), alte documente internaționale.

Ținând cont de observările efectuate și îngrijorările exprimate, grupul de lucru responsabil de implementarea proiectului “Monitorizarea procesului electoral” recomandă:

- să se reacționeze prompt și adecvat față de cazurile de corupere și intimidare a alegătorilor, precum și față de acei funcționari electorali care încălcă legislația electorală;
- disputele electorale să fie soluționate în termeni rezonabili și în strictă conformitate cu legislația în vigoare;
- a se reflecta declararea mijloacelor financiare și a materialelor utilizate de concurenții electorali, în conformitate cu art. 38 alin. (1) lit. a) din Codul electoral.

Tratarea nediscriminatorie a concurenților electorali:

- Asigurarea unor condiții adecvate în localurile de desfășurare a alegerilor;
- Informarea obiectivă și amplă a opiniei publice de către mass-media cu privire la procesul electoral;

Autorităților publice:

- Asigurarea unor condiții egale pentru toți concurenții electorali ;
- Actualizarea calitativă a listelor electorale.

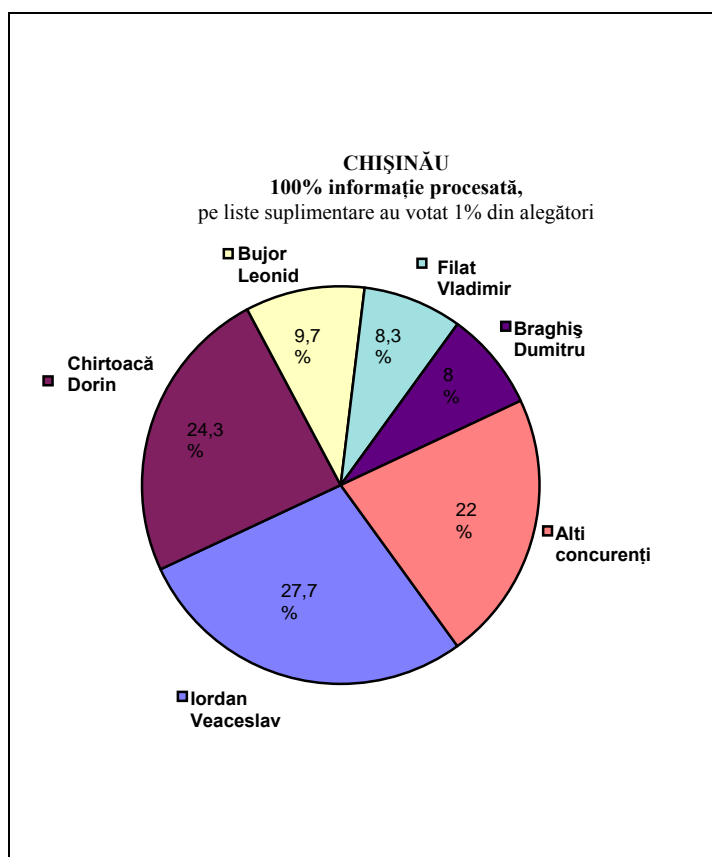
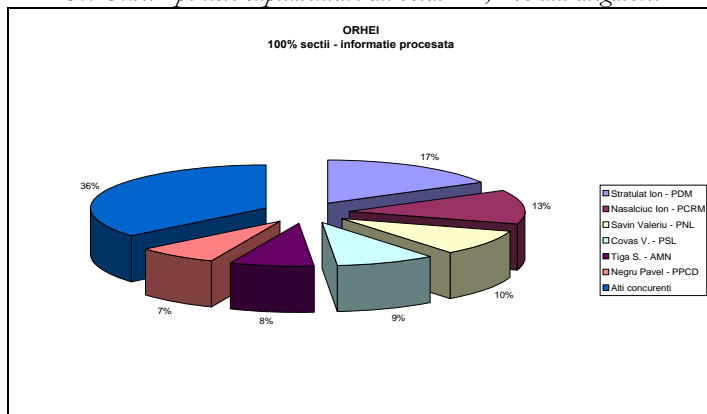
Concurenților electorali:

- Respectarea legislației electorale.

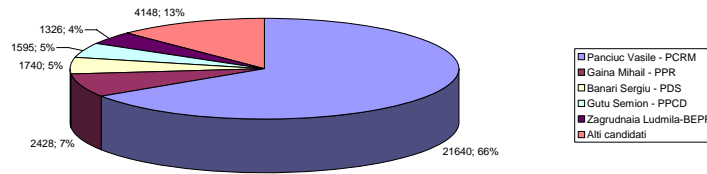
Mass-media:

- Informarea obiectivă și amplă a opiniei publice cu privire la procesul electoral.
-

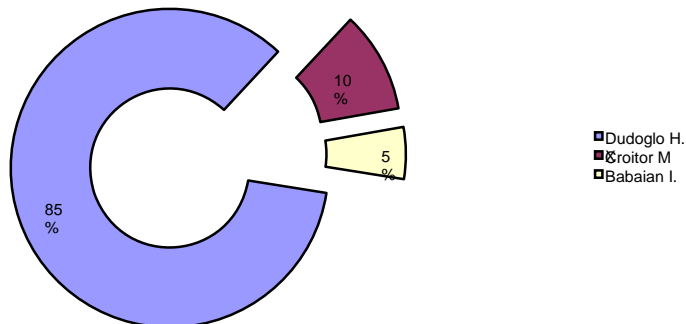
Or. Orhei - pe liste suplimentare au votat 14,2 % din alegători.

BĂLȚI
100% sectii - informatie procesată
Pe liste suplimentare au votat 1,7%

COMRAT
100% sectii - informatie procesată.
Pe liste suplimentare au votat 11,7%

CAHUL
100% sectii - informatie processata.
Pe liste suplimentare au votat 6,4%

